

Revirkartering av fåglar i Hannsjön, Nyköping 2012

Jan Gustafsson,
Länsstyrelsen i Södermanlands län

Omslagsfoto, rasen sydlig gulärta.
Foto Thomas Larsson

Sammanfattning

Under maj och juni 2012 har revirkartering av Hannsjöns fåglar ägt rum. I området och dess kantzoner har 20 arter noterats som revirhävdande. Några av dessa har sitt huvudsakliga revirområde utanför den inventerade ytan. Av dessa 20 arter är fem rödlistade, vaktel, nattskärra, sånglärka, sydlig gulärta och gräshoppsångare.

Området hyser även en stor artrikedom av rastande fåglar som utnyttjar de översvämmade områdena och betesmarkerna. Även de omkringliggande åkermarkerna gör området till ett attraktivt fågelområde.

I området och dess utkanter har det noterats i Artportalen Svalan ytterligare några arter som ej registrerats vid inventeringstillfällena som revirhävdande, morkulla, skogssnäppa och rosenfink.

Därutöver används området som födosöksområde av bl.a. havsörn och fiskgjuse.

Våren och sommaren 2012 får nog anses som ett normalt år i fågelsynpunkt då denna lokal är den plats i Kiladalen som öppna vattenytor finns kvar in i sommaren.

I bilaga 1 visas artkartor av områdets revirhävdande fågelarter, och i text under rubrik Artredovisning lite mer i ord om respektive arts revir.

Inledning

Länsstyrelsen i Södermanlands län har under 2012, maj och juni, fågelrevirinventerat våtmarksområdet Hannsjön med omgärdande kantzoner. Inventeringen har gjorts för att få bra underlag för en tänkt/kommande våtmarksanläggning i området runt Kilaån.

Besök har gjorts vid fyra tillfällen under maj och juni, två dagbesök och två nattbesök, allt för att få en bra heltäckande bild av fågellivet vid och omkring Hannsjön. Uppgifter har också hämtas från Artportalen Svalan från andra rapporterade fågelskådare.

En tillbakablick görs också för att se vad som noterats under de senaste åren vid Hannsjön.

Rapportering har ägt rum inom ett syfte i Artportalen Svalan (Hannsjön, revirkartering av våtmark 2012).

Beskrivning

Området ligger strax väster om samhället Jönåker i Kiladalen. Lokalen är en ofta översvämmad del av Kilaån med betade ängar och jordbruksmark som omsluter platsen. På denna lokal finner du främst arter som rastar under vår och höst när det står vatten långt upp på ängarna.

Häckande arter är de normalt förekommande arterna vid betad mark och där åkermark finns i anslutning, tofsvipa, sånglärka, ängspioplärka, rasen sydlig gulärta och buskskvätta är karaktärsarterna. Under sommarens mörkaste del kan man med fördel lyssna av området efter de nattaktiva arterna. Nattskärra, kornknarr, vaktel, gräshoppsångare m.m. är arter som man kan få höra.

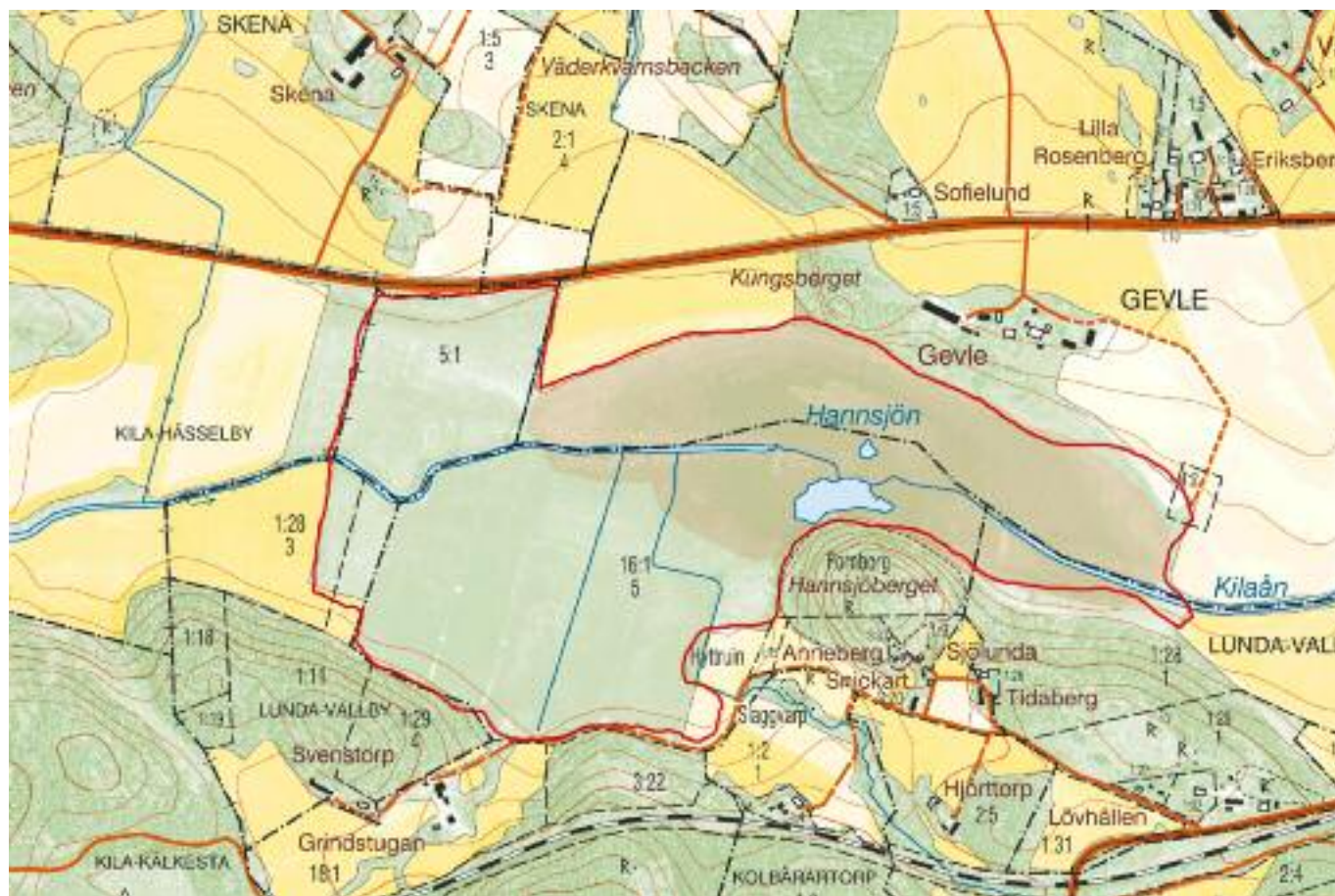
Vissa vårar har även dubbelbeckasin spelat på ängarna när den rastat på sin väg norrut till sina häckningsområden.

Vägbeskrivning

Utgår man från Nyköping och affärscentrat Gumsbacken, man tar sig ut på E4 sydvästerut, och fortsätter tills avfart Jönåker kommer. Åk ner mot samhället och sväng sedan höger på den gamla E4 (vägnr 800). Åk sedan ytterligare en bit, så finns det översvämmade området på din vänstra sida. Parkeringsmöjligheter är utmed vägen på några väl tilltagna mötesplatser, både i ost- och västgående köriktning.

Översiktskarta över inventeringsområdet

(inventeringsområdet inringat med röd linje)

Tillbakablick på mars - april - maj 2012 vid Hannsjön i bild

*Hannsjön i mars 2012, bilden tagen från sydost, vägen mot Kvarsebo. Översvämningsmängden är normal och ingen snö finns för att fylla på området.
Foto Jan Gustafsson*

*Fortfarande i april 2012 finns öppna vattenytor kvar i Hannsjön. Bilden tagen från sydost, vägen mot Kvarsebo.
Foto Jan Gustafsson*

Nu i maj 2012 finns fortfarande öppna klarvattenytor kvar, vilka kan skymtas i vänstra delen av Hannsjöberget. Bilden tagen från sydväst vid vägen mot Svenstorp.

Foto Jan Gustafsson

Artredovisning (säkerställda revir inom området, samt arter med revir strax utanför)

På följande sidor redovisas de arter som konstaterats ha säkerställda revir inom området, samt arter med revir strax utanför.

Antalet arter som har uppfyllt dessa krav är 20. Fem arter inom rödlistan har noterats, dessa arter markeras med röd färg och med rödlistestatus inom parantesen.

I bilagan så redovisas samtliga arter med säkerställt revir inom området, samt arter med revir strax utanför på separat artkarta.

Revirplats är markerad med **X**.

Sångsvan

Ett revir i området, paret verkar vara ett yngre par som inte går till häckning.

Kricka

Ett revir i anslutning till Kilaåns inflöde vid de mer kvarvarande klarvattenytorna.

Gräsand

Ett revir i anslutning till Kilaåns inflöde vid de mer kvarvarande klarvattenytorna.

Vaktel (NT)

En spelande fågel i området närmast gamla E4.

Trana

Ett häckande par i vassområdet nedanför (norr om) Hannsjöberget på norra sidan av Kilaån. Paret kläckte fram två ungar, vilka sedan födosökte i de västra delarna av Hannsjöområdet.

Tofsvipa

Fem revir i området, alla på gränsen av/på inventeringsområdet och då i anslutning till åkermark.

Enkelbeckasin

Tre revir, alla utmed Kilaån och de blöthål som finns på betesmarkerna.

Nattskärra (NT)

Ett revir i skogskanten på södra sidan av inventeringsområdet, använder området som födosöksrevir.

Trädlärka

Ett revir vid Kungsberget vid norrsidan av inventeringsområdet.

Sånglärka (NT)

Fem revir i området, tre i anslutning till den parkeringsmöjlighet som finns utmed gamla E4. De övriga två på två skilda platser i området.

Ängspioplärka

Sex revir i inventeringsområdet, tämligen väl spridda.

Sydlig gulärta (VU)

Två revir i området av denna rödlistade art.

Sädesärta

Ett revir i närheten av den gamla hyttruinen på södra sidan av inventeringsområdet.

Näktergal

Två revir, ett i inventeringsområdet och det andra på norra sidan av gamla E4.

Buskskvätta

Åtta revir i inventeringsområdet, vilket också gör att denna art är en av karaktärsarterna här.

Gräshoppsångare (NT)

Ett revir i det högre gräsbeståndet på norra sidan av Kilaån.

Sävsångare

Tre revir i inventeringsområdet, kan troligtvis finnas några fler då fler besökstillfällen måste göras för att täcka av ytorna ordentligt.

Rörsångare

Ett revir i inventeringsområdet, kan troligtvis finnas några fler då fler besökstillfällen måste göras för att täcka av ytorna ordentligt. Vasslevande arter är svåra att få helhetsgrepp om hur stor populationen är.

Törnsångare

Ett revir i nordvästra delen, kan finnas något mer revir på södra sidan.

Sävspärv

Tre revir i inventeringsområdet, kan troligtvis finnas några fler då fler besökstillfällen måste göras för att täcka av ytorna ordentlig.

Hur har det sett ut under de närmast föregående åren i våtmarken

Förekomsten av fåglar styrs helt och hållet utav tillgången på vatten, översvämningsområden, vid Hannsjön. Hannsjön är den lokal i Kiladalen som under en vår - försommar har bästa förutsättningen för häckande våtmarksfåglar då det här under längre tid finns öppna klarvattenytor.

Efter snörika vintrar blir ängarna översvämmade under längre tider på våren, en förutsättning för att man skall få in mer häckande fåglar av våtmarksarterna. År 2010 och 2011 var två år med bra förutsättningar för detta.

Under 2010 utfördes en inventering av betande fåglar vid våtmarker i Kiladalen under våren och hösten, i samband denna inventering noterades även övriga vattenberoende arter. För resultat av detta se sammanställningen "Kiladalen och dess betande fåglar våren 2010", finns som pdf hos länsstyrelsen.

I översvämningarna 2010 har det noterats andra fågelarter inom området. Under vår- och sommarnätt-erna så har bl.a. kornknarr, berggöv och gräshoppsångare kunnat noteras. På ängarna har rödbena och sydlig gulärta hävdats revir.

Tack till

Ett stort tack till alla Tärnanmedlemmar och andra som bidragit med muntliga rapporter/och inskrivande uppgifter i Artportalen Svalan. Utan dessa hade aldrig denna inventering blivit så komplett.

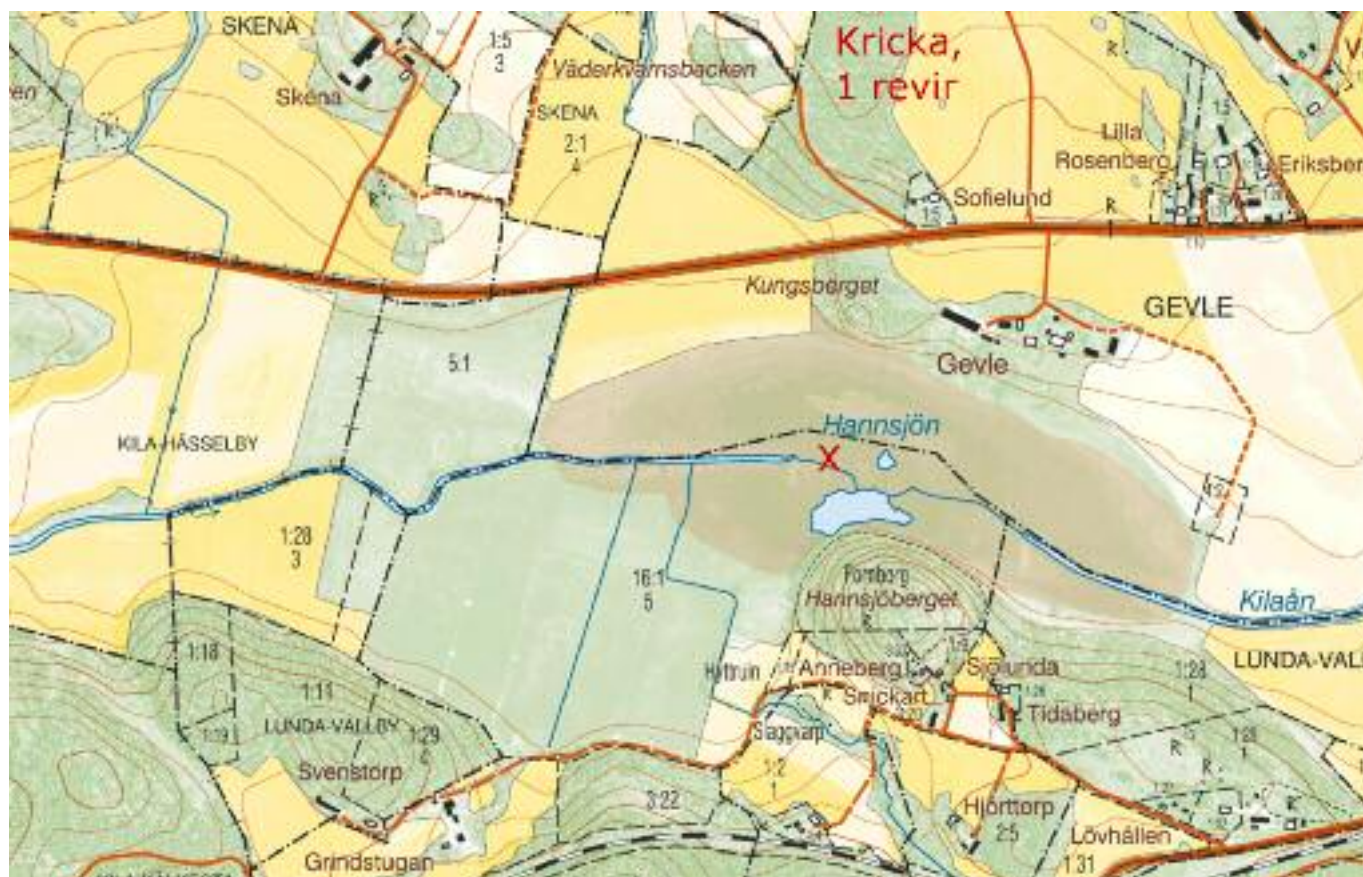
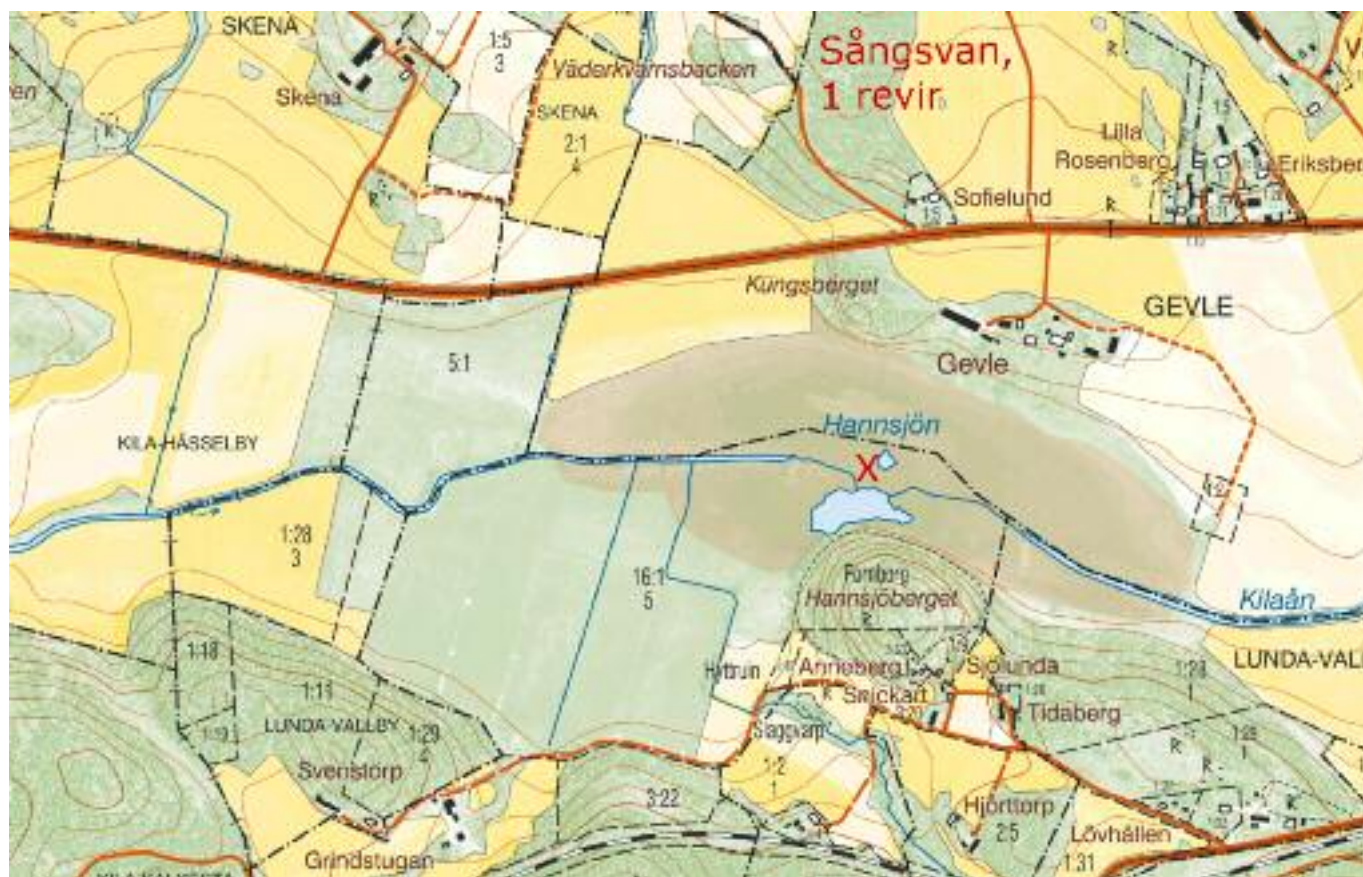
Ett stort tack till Thomas Larsson för bidrag med fågelbild till denna sammanställning.

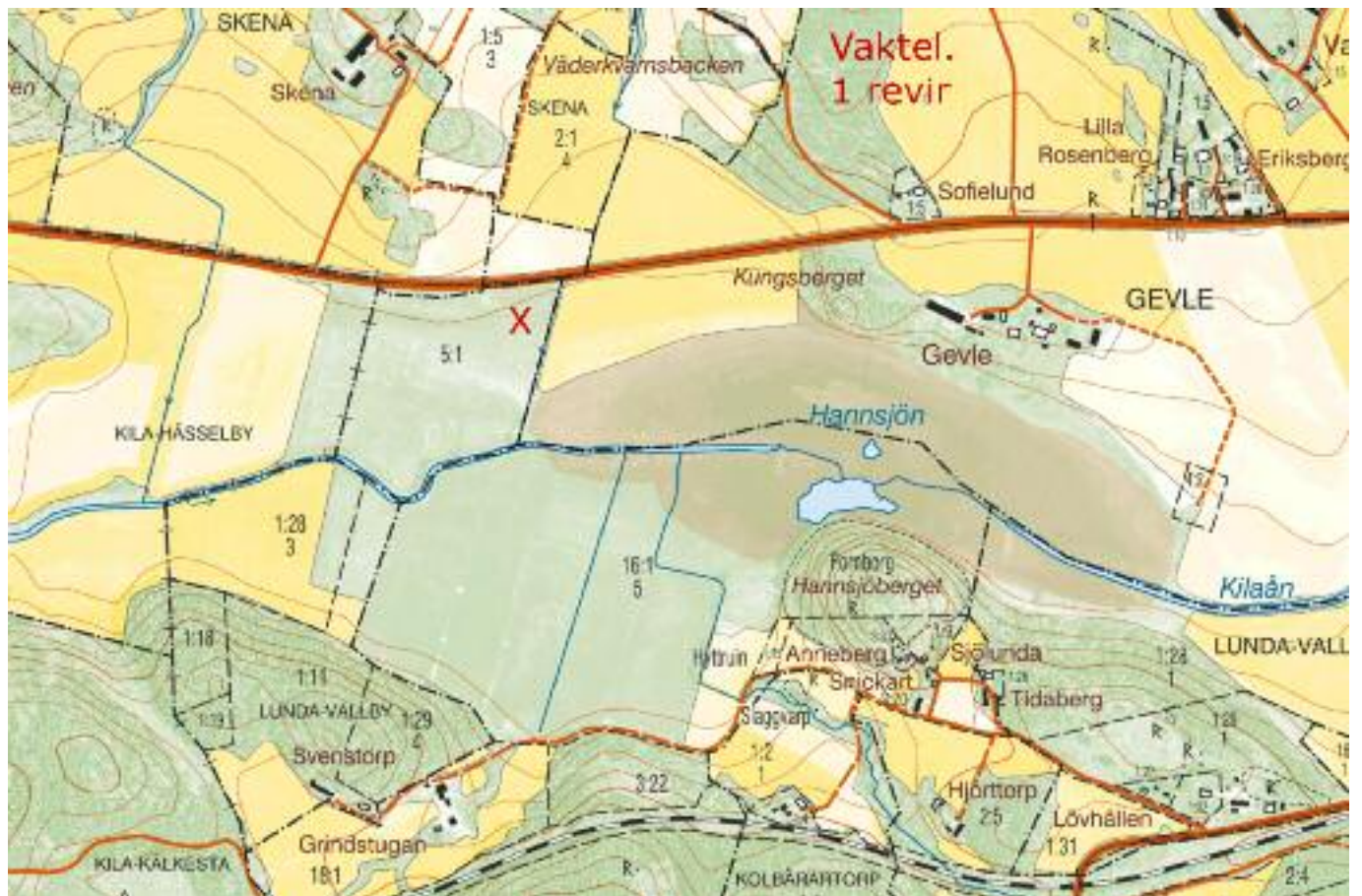
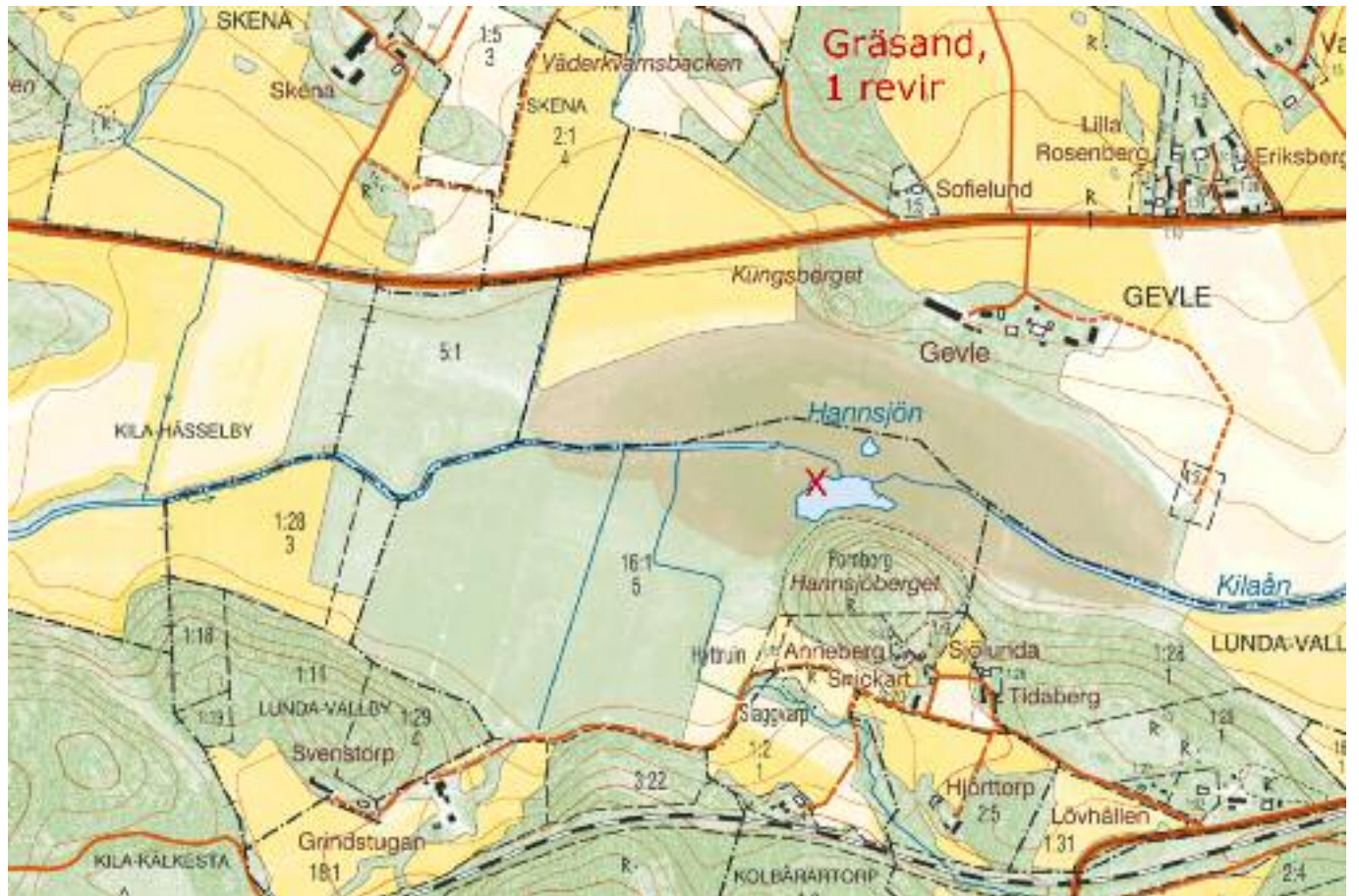

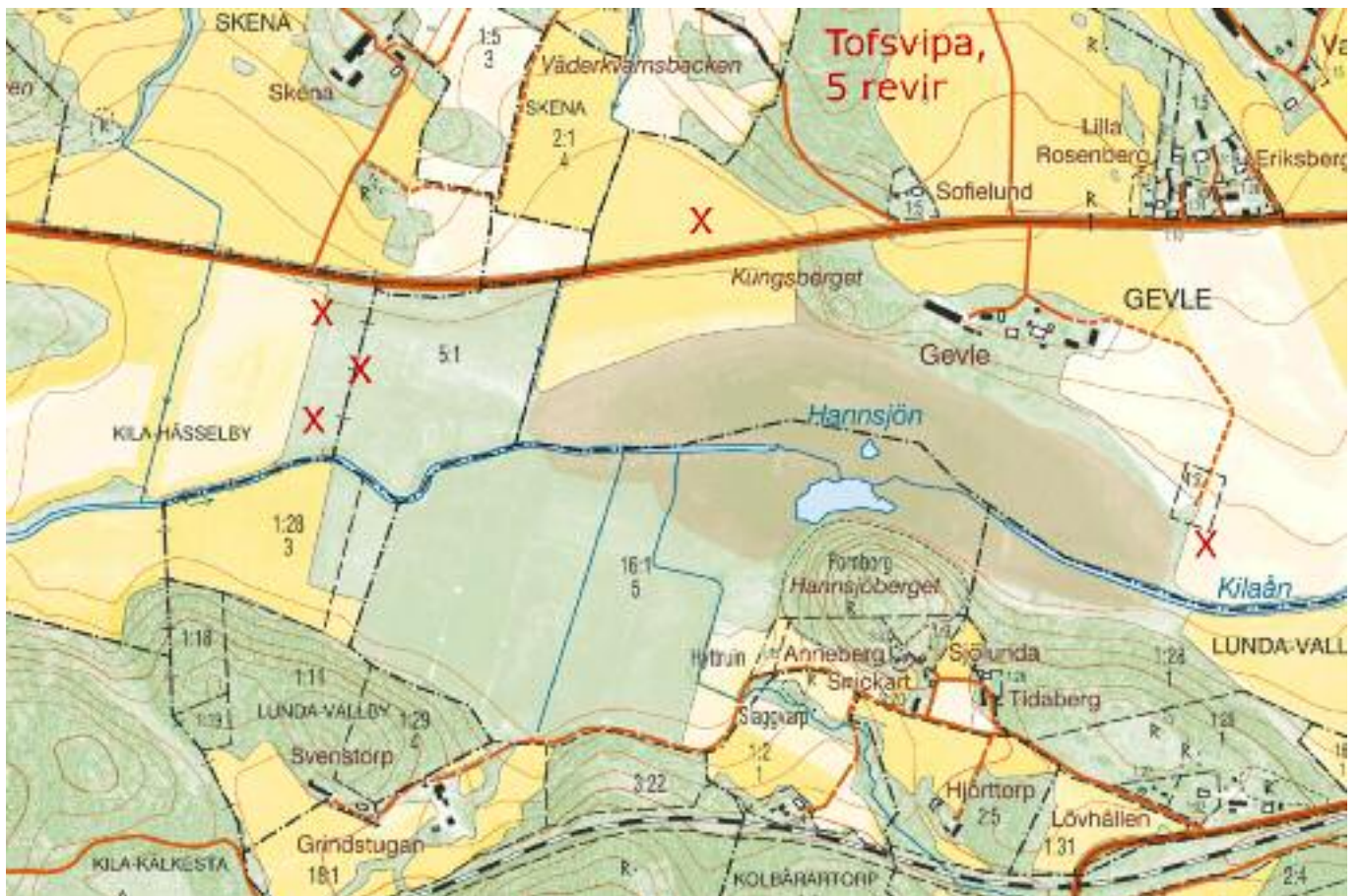
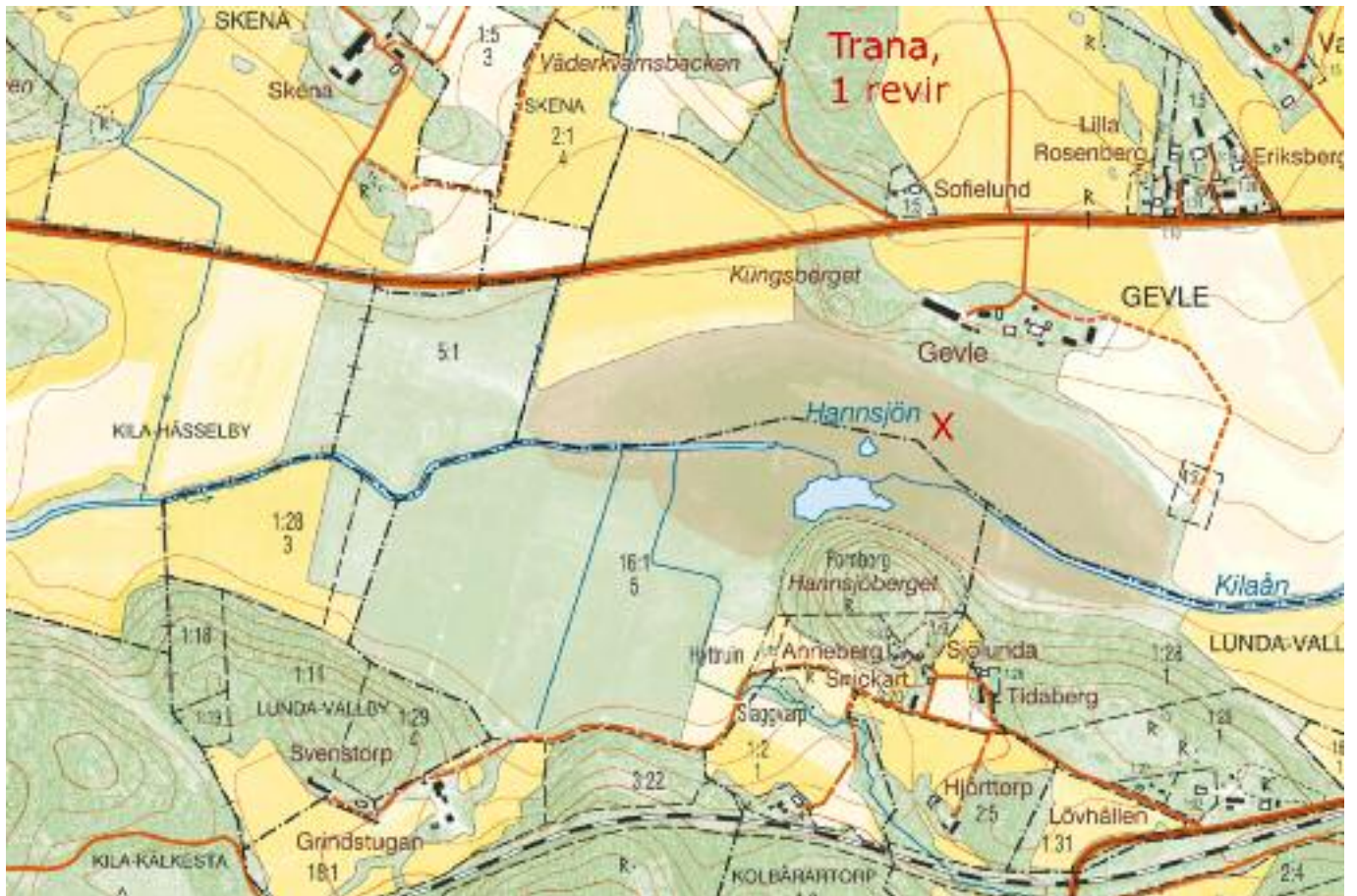
Bilaga 1.

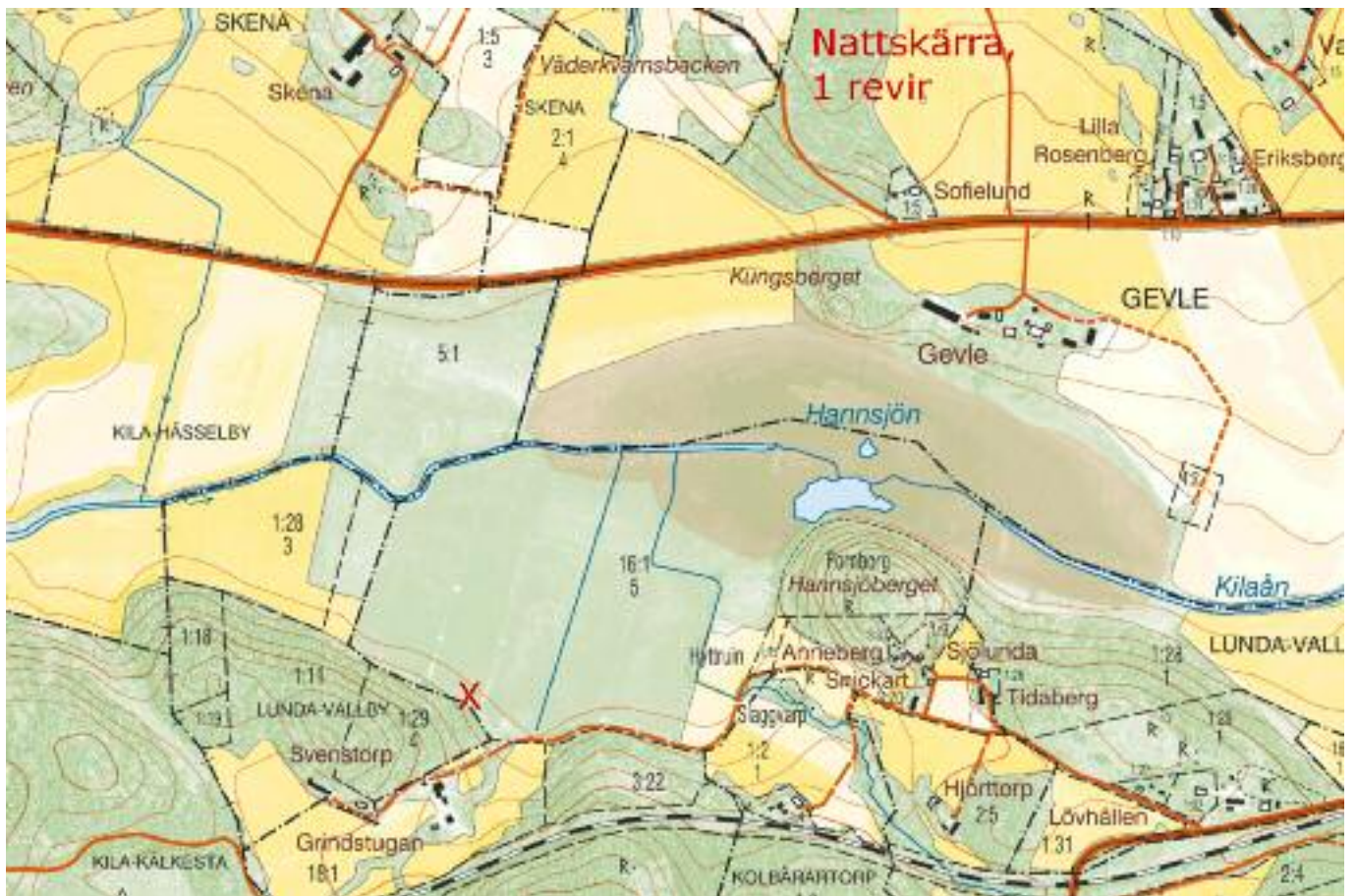
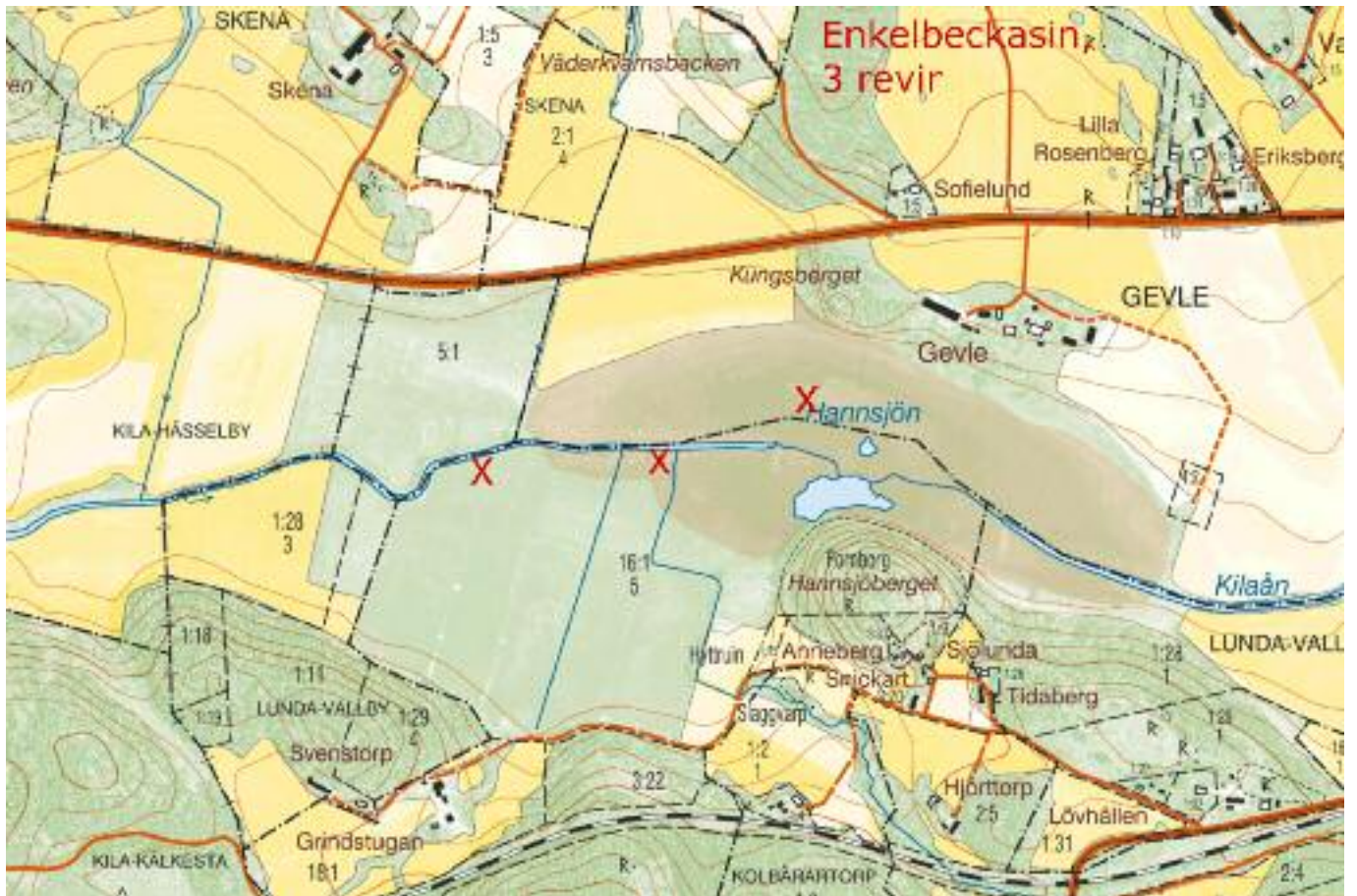
På följande sidor presenteras artkartor för de arter som har säkerställt revir inom inventeringsområdet och dess utkant.

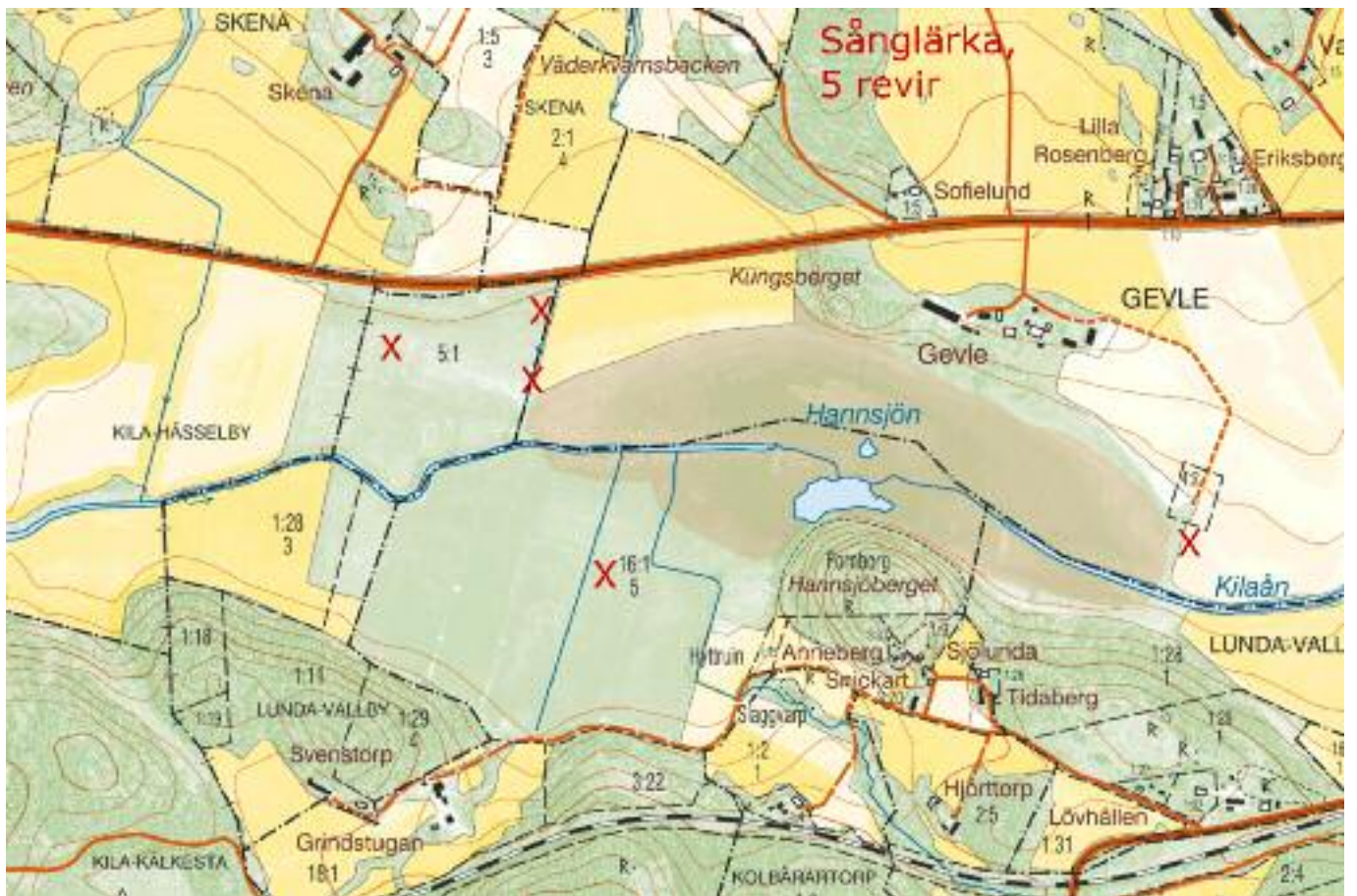
Revirets placering är utmärkt med X.

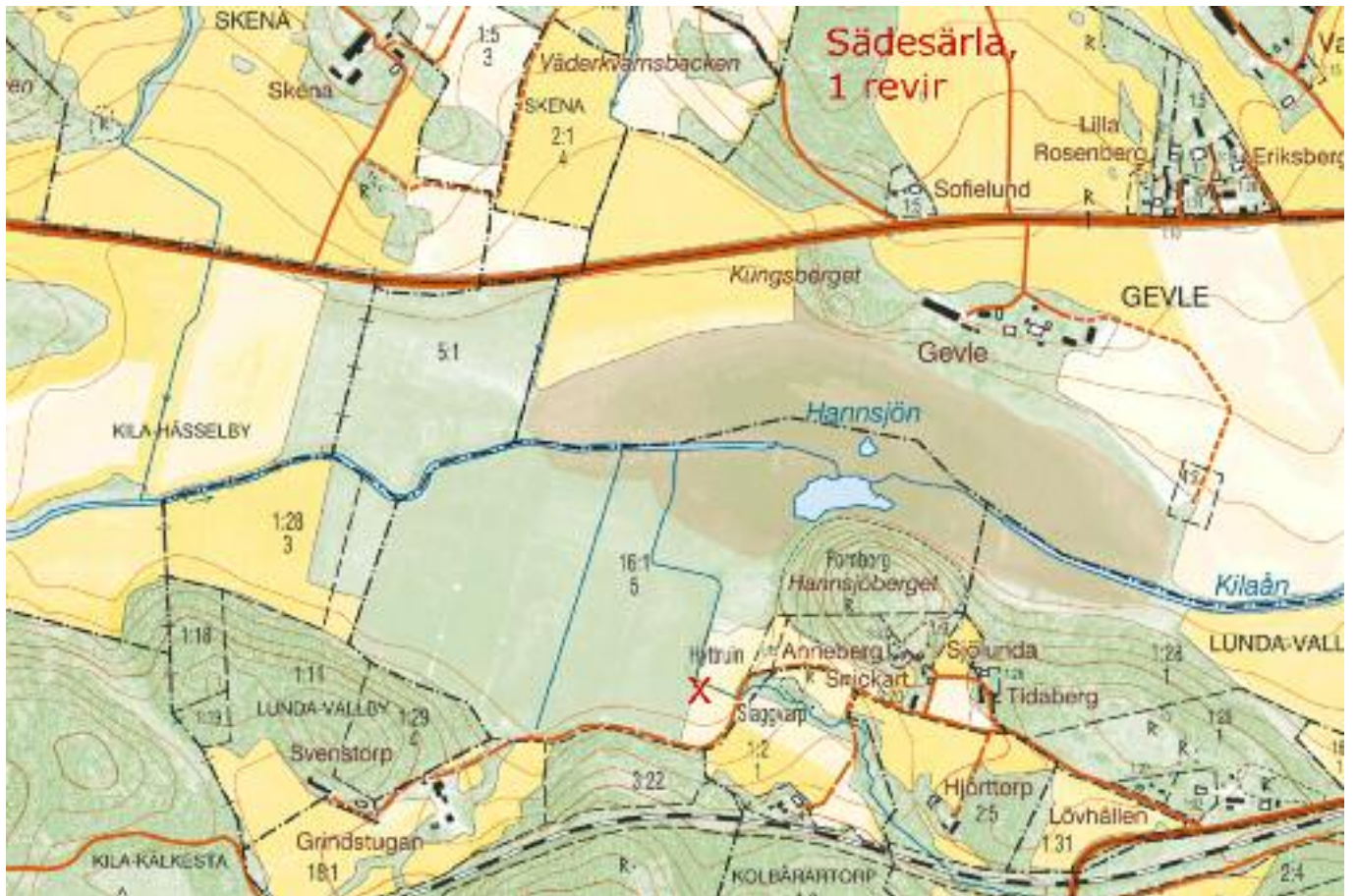

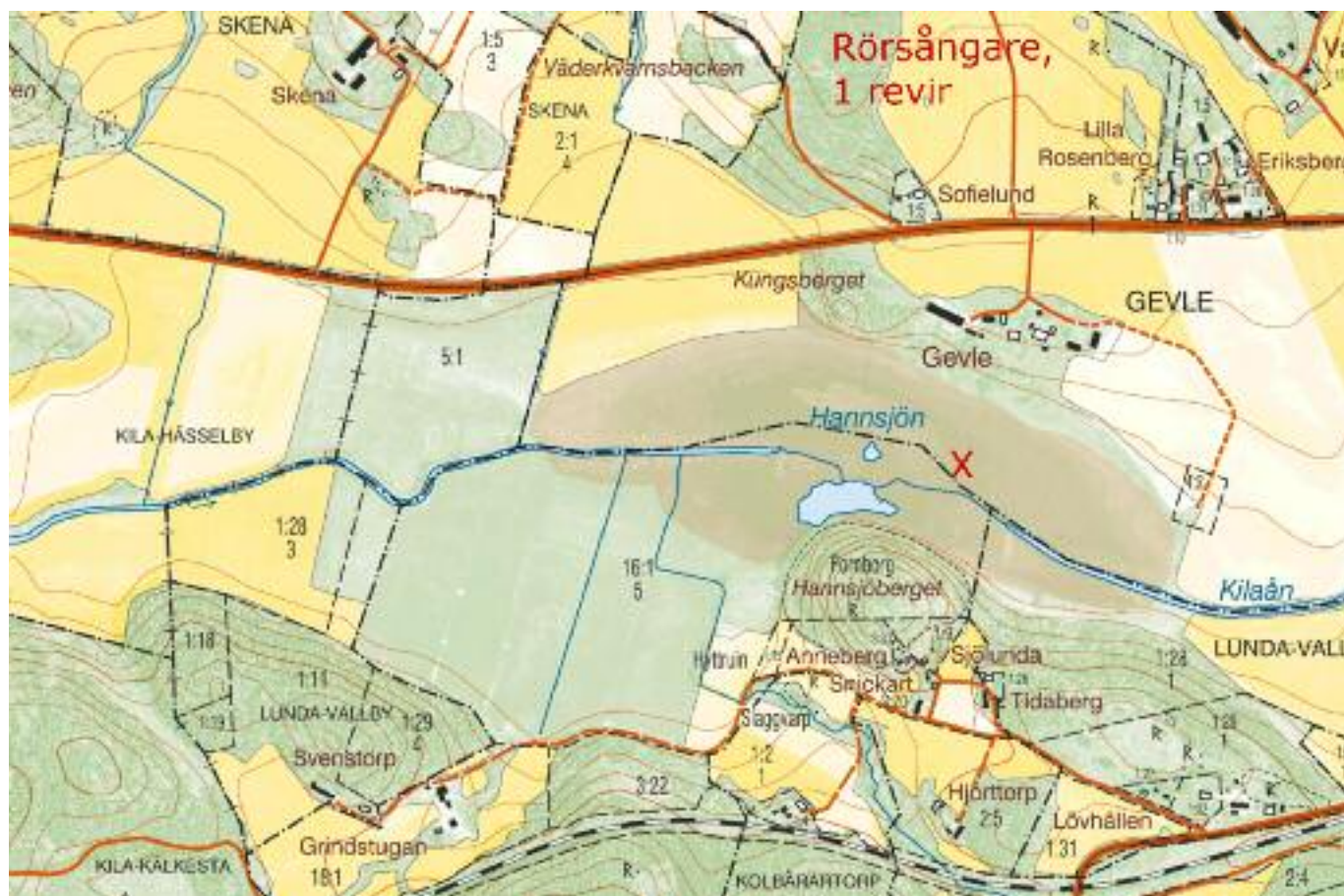

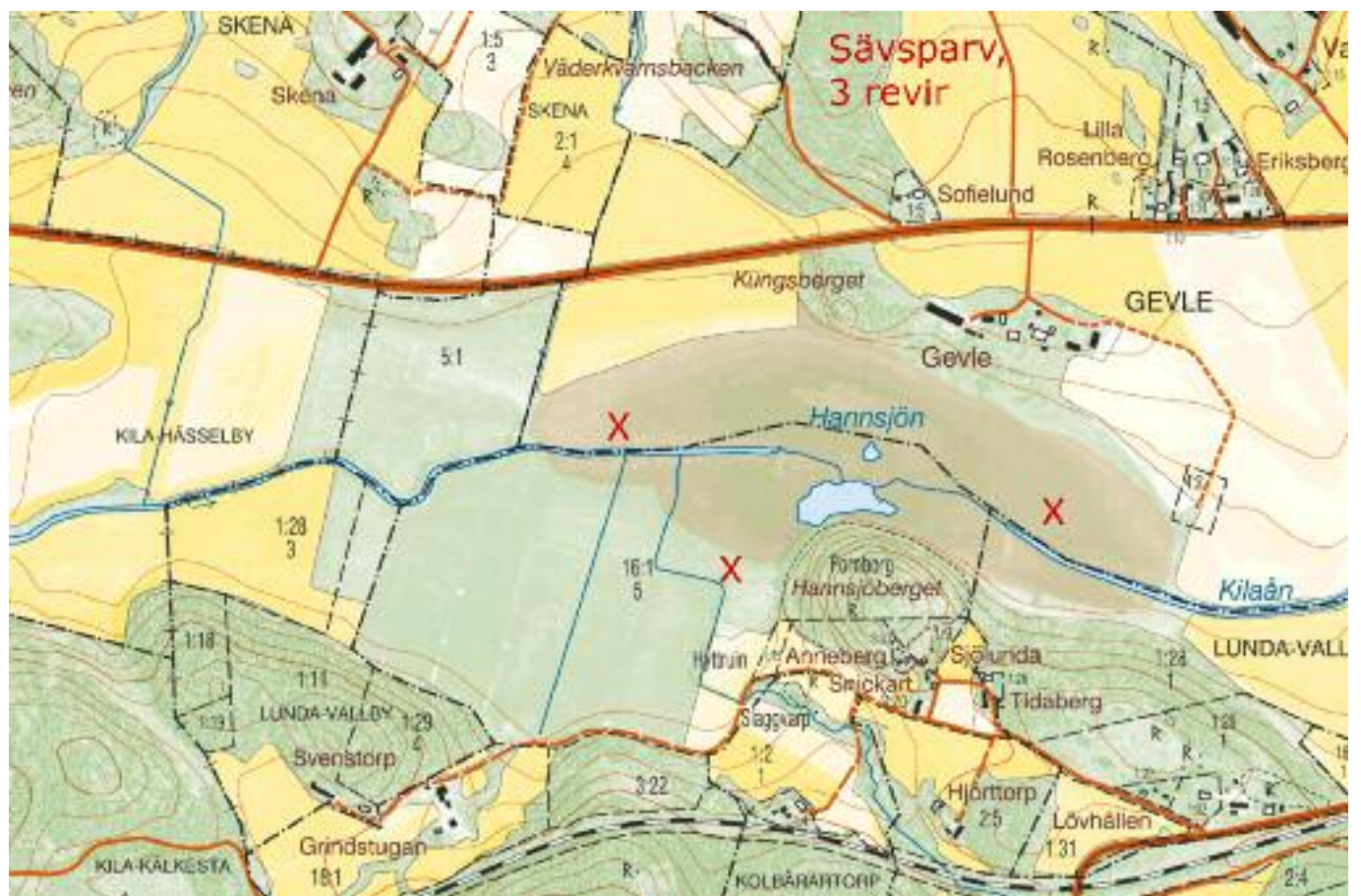
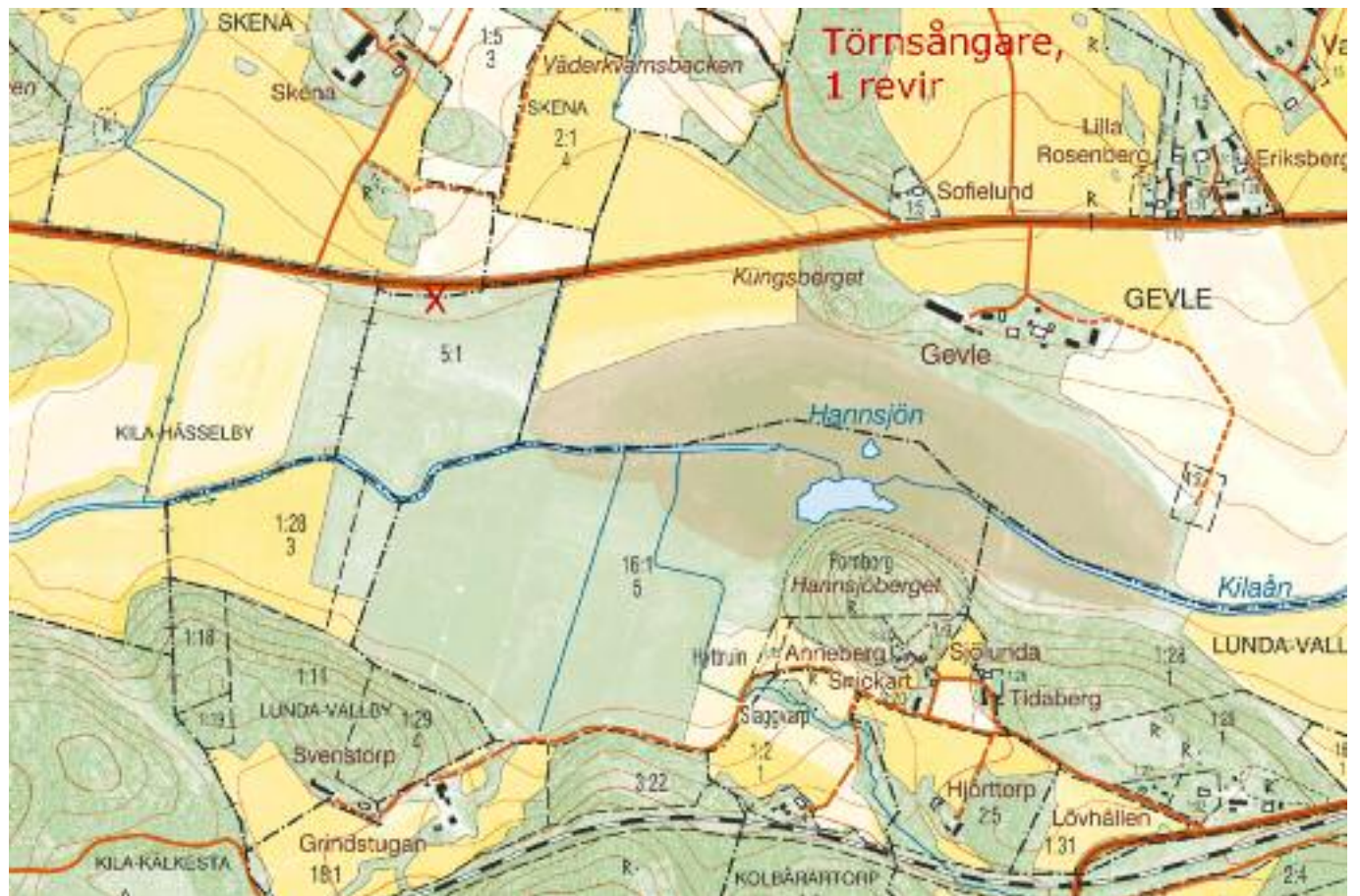

Sammanställningen utförd i juli 2012 av Jan Gustafsson